

De mind is de bron van alle Maya

De mind heeft maar één vermogen en dat is dromen. En dit dromen gaat zelfs door terwijl je wakker bent. Dat is de reden waarom Sosan of Jezus niet zullen geloven dat je ooit wakker bent, want dromen heeft één eigenschap: dat het alleen in de slaap kan gebeuren.

Deze twee dingen moeten eerst begrepen worden: de mind is de bron van al het dromen, maar dromen kan alleen in de slaap gebeuren. En als je vierentwintig uur per dag droomt, is één ding absoluut zeker: dat je vast slaapt. Sluit elk moment je ogen en de droom is er; hij gaat door als een onderstroom. Zelfs terwijl je bezig bent, lijkt je voor alle uiterlijke doeleinden wakker te zijn, maar diep van binnen gaat een stroom van dromen door en door en door.

Sluit elk moment je ogen en het is er. Het wordt niet onderbroken door je bezigheden. Je loopt op straat, je rijdt auto, je werkt in een fabriek, op kantoor - het gaat door. Ga je slapen, dan kun je het meer voelen omdat, onbezet, alle aandacht naar de mind gaat.

Het is net als met de sterren. Overdag kun je geen sterren aan de hemel zien. Ze zijn er wel, want waar kunnen ze heen? Maar door het licht van de zon kun je ze niet zien. Als je een diepe put in gaat, tweehonderd meter diep, kun je van daaruit sterren aan de hemel zien, zelfs overdag. Ze zijn er, maar door zoveel licht kun je ze niet zien. Duisternis is nodig om ze te onthullen.

Hetzelfde gebeurt met dromen; dromen zijn er ook overdag, maar je hebt duisternis nodig om ze te kunnen zien. Het is net als wanneer je naar een bioscoop gaat. Als de deuren open zijn kan de film wel doorgaan, maar kun je die niet zien. Sluit de deuren, maak de kamer donker, dan kan je wel zien.

Dromen is je continuïteit en tenzij deze continuïteit verbroken wordt, kun je niet weten wat waarheid is. De vraag is niet of de waarheid heel ver weg is of dichtbij, de vraag is of de mind in een droom zit of niet.

Het fundamentele probleem is dus niet hoe je de waarheid kunt zoeken; je kunt niet zoeken met een dromende mind, want wat er ook voor je verschijnt, jouw dromen worden erop geprojecteerd. Je dromen zullen erop geprojecteerd worden, jij zult het interpreteren. Je zult niet in staat zijn om te zien zoals het is. Je zult zien volgens je dromen, je zult het vervalsen. Waarheid IS er, want alleen waarheid kan er zijn - onwaarheid kan er niet zijn.

Dus nog iets voordat we de sutra binnengaan: Shankara heeft de werkelijkheid in drie categorieën verdeeld, en die categorieën zijn prachtig om te begrijpen. Eén categorie is die van de waarheid: dat wat is. In feite is niets anders mogelijk; alleen waarheid is en alleen waarheid kan zijn. De tweede categorie is die van de onwaarheid, die niet kan zijn. Er is geen mogelijkheid, want hoe kan onwaarheid zijn? Voor zijn is waarheid nodig. Dus onwaarheid is niet-zijn, waarheid is zijn. Dan vindt Shankara een derde categorie die hij dromen, verschijning, illusie, maya noemt: dat wat lijkt te zijn maar het niet is.

Dus drie categorieën. Waarheid, dat wat is. Als je ogen helder zijn, onbewolkt, als je mind niet droomt, dan is er maar één categorie - waarheid. Maar als je mind droomt, ontstaan er twee andere categorieën.

Dromen IS, in zekere zin, omdat je ze droomt. En, in een andere bepaalde zin, is het het niet omdat het met geen enkele werkelijkheid overeenkomt. Je droomt 's nachts dat je een koning bent geworden. 's Ochtends zie je dat je nog steeds dezelfde bedelaar bent. De droom was onecht, maar de droom was er wel, dus het HEEFT wel een kwaliteit van waarheid over zich omdat het gebeurde. En op de momenten dat het gebeurde, geloofde je volledig in de waarheid ervan, anders zou het onmiddellijk gestopt zijn.

Als je je bewust wordt van 'ik droom en dit is onwaar', is de droom verbroken en ben je al wakker. De droom bestond enkele uren; hij had één kwaliteit van waarheid, namelijk dat hij bestond. Maar hij is niet waar, want 's morgens ontdek je dat het niet zo was. Het was gewoon een gedachte, een golf in de lucht, een bloem in de lucht - leek waar te zijn maar was onwaar.

Waarheid is zijn, onwaarheid is niet-zijn, en tussen die twee is er een wereld van dromen - die de kwaliteiten van beide in zich draagt. En mind is de bron van dromen, dus mind IS illusoir.

Mind is de bron van alle MAYA.

Je denkt misschien dat je de waarheid bereikt als je de wereld verlaat en naar de Himalaya gaat. Je vergist je, want je huis is geen MAYA, je vrouw is geen MAYA, je kinderen - nee. Je mind is MAYA. En hoe kun je je mind hier achterlaten en naar de Himalaya gaan? De mind zit in jou. Als je hem KAN laten vallen, kun je hem overal laten vallen. Als je het niet kunt laten vallen, KAN je het NIET laten vallen, of je nu naar de Himalaya gaat of niet.

De vrouw, de kinderen, het huis, de wereld, worden MAYA genoemd, illusie, in secundaire zin - omdat de vrouw bestaat, heeft ze een wezen. Ze is een BRAHMA in haar eigen recht, ze is waarheid - niet als een vrouw, maar als een ziel.

Je mind interpreteert haar als vrouw: 'Ze is mijn vrouw.' Dan wordt er een droom gecreëerd. Zij is daar, absoluut waar! Jij bent hier, absoluut waar! En tussen die twee ontstaat een droom. Jij noemt haar je vrouw, zij noemt jou haar man. Nu bestaat er een droom tussen die twee, en dromen worden altijd nachtmerries. Dus alle relaties worden uiteindelijk nachtmerries, omdat je een illusie niet lang kunt verdragen. Een illusie is tijdelijk; vroeg of laat moet ze verdwijnen. Het kan niet eeuwig zijn, het kan niet permanent zijn.

Je houdt van een vrouw, er wordt een droom gecreëerd. Maar hoe lang kun je dromen? Tegen de tijd dat de huwelijksreis voorbij is, is de droom verdwenen - al eerder zelfs. Wat ga je dan doen? Dan ga je doen alsof, want nu ben je een slaaf van je eigen beloften.

Je doet alsof je nog steeds liefhebt, je doet alsof 'je nog steeds mooi bent', je doet alsof 'er niemand bestaat zoals jij'. Maar nu is alles schijn. En als je doet alsof, en de droom is gebroken, en

je draagt de droom nog steeds, dan wordt het een last en een nachtmerrie. Daarom leef je zo'n lijdensweg.

Het lijden is niets anders dan gebroken dromen, gebroken regenbogen, gebroken illusies, verschijningen. En je hebt er zoveel in geïnvesteerd dat je niet naar de waarheid kunt kijken: dat het dromen waren vanaf het allereerste begin.

In plaats van naar de waarheid te kijken, gooi je de verantwoordelijkheid op de ander. Je zult zeggen: 'Deze vrouw heeft me bedrogen. Ze was niet zo goed als ze leek. Ze heeft me bedrogen, ze heeft haar ware aard niet onthuld. En je zult niet inzien dat het daar helemaal niet om gaat. JIJ hebt een droom om haar heen gecreëerd en door die droom kon je de werkelijkheid niet zien. Zij heeft ook een droom om jou heen gecreëerd.

Dus wanneer twee personen verliefd worden, zijn er niet twee personen, maar vier: een de minnaar, een ander de geliefde, en tussen deze twee de geliefde die een creatie is van de mind van de minnaar, en de minnaar die een creatie is van de mind van de geliefde. Deze twee zijn dromen, en deze twee blijven bewegen.

Vroeg of laat, wanneer de droom wordt verbroken, ben je twee in plaats van vier. Wanneer je met z'n tweeën bent, zullen er moeilijkheden zijn. Dan zou je de verantwoordelijkheid op de ander willen gooien: 'Het komt door de ander.' Je hebt het punt weer gemist. Dat betekent dat je dezelfde droom zult creëren rond een andere vrouw omdat je zult denken: 'DEZE vrouw zal me niet bedriegen en nu ben ik ook slimmer'.

Maar de mind is nooit slim. De essentie van de mind is dwaasheid, dus de mind kan nooit slim zijn. Hij kan sluw zijn, sluw in zijn dwaasheid, maar hij kan nooit wijs zijn. Dat is niet zijn aard, want wijsheid ontstaat alleen als dromen weggaan. Dus als dromen de basisrealiteit van de mind is, kan hij nooit wijs zijn.

Een Boeddha is wijs omdat er nu geen mind is. Een Sosan is wijs omdat hij nu in no-mind leeft, nu houden alle dromen op. Hij kijkt naar de dingen zoals ze zijn. Jij kijkt nooit naar de dingen zoals ze zijn; je vermengt ze met je illusies. En je bent zo bang om rechtuit te kijken omdat je weet, onbewust, ergens diep van binnen, dat de dingen niet zijn zoals je ze bekijkt.

Maar je denkt dat het te veel zal zijn, te zwaar, als je naar de realiteit van de dingen kijkt. Je zult er misschien niet tegen kunnen. Je vermengt het met dromen om het wat zoeter te maken. Je denkt dat het bitter is, dus overdek je het met suiker. Je overdekt iemand met dromen en je voelt dat deze zoet is geworden? Nee, je bedriegt gewoon jezelf, niemand anders. Vandaar zoveel ellende.

Het is uit je dromen dat de ellende is voortgekomen en je moet je bewust zijn van dit fenomeen. Gooi de verantwoordelijkheid niet op de ander, anders creëer je weer andere dromen. Zie dat jij het bent die projecteert, maar het is moeilijk om te kijken.

In een theater, in een bioscoopzaal, kijk je naar het scherm, je kijkt nooit naar achteren - de projector zit achterin. De film is er niet echt op het scherm; op het scherm is er slechts een projectie van schaduw en licht. De film bestaat alleen achterin, maar daar kijk je nooit naar. En de projector is er wel.

Je mind bevindt zich achterin het geheel, en de mind is de projector. Maar je kijkt altijd naar de ander omdat de ander het scherm is.

Als je verliefd bent lijkt de persoon mooi, met niemand te vergelijken. Wanneer je haat, lijkt dezelfde persoon de lelijkste, en je wordt je er nooit bewust van hoe dezelfde persoon de lelijkste en dezelfde persoon de mooiste kan zijn.

Wanneer je verliefd bent, is dezelfde persoon een bloem, een roos, een rozentuin zonder doornen. Wanneer je niet van iemand houdt, wanneer je hem haat, verdwijnen de bloemen, zijn er alleen doornen, geen tuin meer - de lelijkste, de smerigste, die je niet eens zou willen zien. En je wordt je nooit bewust van wat je doet. Hoe kunnen rozen zo snel verdwijnen, in één minuut? Daar is niet

eens een minuut voor nodig. Het ene moment ben je verliefd en het volgende moment ben je haatdragend; dezelfde persoon, hetzelfde scherm, en het is een heel ander verhaal.

Kijk gewoon en je zult zien dat het niet om deze persoon gaat, maar dat je iets projecteert. Wanneer je liefde projecteert, ziet de persoon er mooi uit, wanneer je haat projecteert, ziet de persoon er lelijk uit. De persoon is het niet; je hebt de echte persoon helemaal niet gezien. Je kunt de werkelijkheid niet zien door de ogen van de mind.

Als je echt wilt weten wat de waarheid is, zullen geschriften je niet helpen. Naar de Himalaya gaan zal ook niet helpen. Slechts één ding kan helpen: begin naar de dingen te kijken zonder je mind. Kijk naar de bloem en sta niet toe dat de mind iets zegt. Kijk er gewoon naar. Het is moeilijk vanwege die oude gewoonte om te interpreteren. Je blijft interpreteren en interpretaties verschillen. Interpretaties zijn afhankelijk van de mind.

Mulla Nasruddin vroeg de rechtbank om een echtscheiding. Hij zei tegen de rechter: 'Nu wordt het onmogelijk. Elke dag dat ik thuis kom zie ik dat mijn vrouw een of andere man in de kast verstopt.' Zelfs de rechter was geschokt en zei: 'Elke dag?'

Nasruddin zei: 'Elke dag! En ook niet dezelfde persoon - elke dag iemand anders.'

Om Nasruddin te troosten zei de rechter: 'Dan moet je wel heel erg gekwetst zijn. Je komt moe thuis en je denkt dat je vrouw op je wacht, je ontvangt en verwelkomt en liefdevol is. En als je thuiskomt, zie je dat er zich elke dag een nieuwe man in de kast verstopt. Dat is heel pijnlijk.'

Nasruddin zei: 'Ja, ik voel me erg gekwetst - omdat ik nooit geen ruimte heb om mijn kleren op te hangen.'

Het hangt van de mind af hoe je dingen interpreteert.

Toen verliet Nasruddin zijn vrouw en rende weg. Hij werd gepakt en weer voor de rechter gebracht. De rechter zei: 'Je bent een deserteur en daar moet je voor gestraft worden.'

Nasruddin zei: 'Wacht even! Voordat u beslist moet u mijn vrouw zien. Als u mijn vrouw ziet zult u nooit zeggen dat ik een deserteur ben. Je zult alleen maar zeggen: "Nasruddin, je bent een lafaard!" En dat accepteer ik. Ik ben geen deserteur, gewoon een lafaard. Maar kijk eerst eens naar mijn vrouw.'

Hoe je naar de dingen kijkt hangt van jou af, niet van de dingen. Tenzij je op een punt komt waar je de interpreterende mind laat vallen en direct kijkt, onmiddellijk kijkt, is de mind je bemiddelaar. Het brengt je dingen die vervormd zijn, het brengt je dingen die vermengd zijn met interpretaties. Ze zijn niet zuiver.

Dus de enige manier om de waarheid te bereiken is: hoe leer je direct te zijn in je visie, hoe laat je de hulp van de mind vallen... Deze instantie van de mind is het probleem, want de mind kan alleen dromen creëren. Maar de mind kan mooie dromen creëren en je kunt er heel erg opgewonden van raken. Door je opwindung begint de droom op de werkelijkheid te lijken.

Als je te opgewonden bent, raak je bedwelmd en ben je niet bij je zinnen. Dan is alles wat je ziet alleen maar jouw projectie. En er zijn evenveel werelden als er minds zijn, want elke mind leeft in zijn eigen wereld. Je kunt lachen om de dwaasheden van anderen, maar als je niet begint te lachen om je eigen dwaasheden, zul je niet in staat zijn een man van Tao te worden, de man van de natuur, de man van de waarheid. Wat moet je dan doen?

Probeer in kleine dingen je mind er niet bij te betrekken. Je kijkt naar een bloem - je kijkt gewoon. Je zegt niet: 'Mooi! Lelijk!' Je zegt helemaal niets! Breng geen woorden in, verbaliseer niet. Kijk gewoon. De mind zal zich oncomfortabel voelen, ongemakkelijk. De mind zou iets willen zeggen. Je zegt gewoon tegen de mind: 'Zwijg! Laat me kijken. Ik ga gewoon kijken.'

In het begin zal het moeilijk zijn, maar begin met dingen waar je niet al te veel bij betrokken bent.

Het zal moeilijk zijn om naar je vrouw te kijken zonder er woorden bij te betrekken. Je bent teveel betrokken, teveel emotioneel gehecht. Boos of verliefd, maar te veel betrokken.

Kijk naar dingen die neutraal zijn - een rots, een bloem, een boom, de zon die opkomt, een vogel die vliegt, een wolk die beweegt in de lucht. Kijk gewoon naar dingen waarbij je niet veel betrokken bent, waarbij je onthecht kunt blijven, waarbij je onverschillig kunt blijven. Begin met neutrale dingen en ga dan pas naar emotioneel geladen situaties.

Mensen beginnen vanuit de beladen situaties; ze falen omdat het bijna onmogelijk is. Of je houdt van je vrouw of je haat haar, er is geen tussenweg. Als je liefhebt ben je dwaas, als je haat ben je dwaas - en in beide gevallen zullen de woorden komen. Het is bijna onmogelijk om de woorden niet toe te laten, moeilijk, omdat je zoveel geoefend hebt om voortdurend iets zeggen.

Op een dag was ik 's ochtends bij Mulla Nasruddin thuis. Ze waren thee aan het drinken toen ik aankwam. De vrouw zei: 'Schat, toen je vannacht lag te slapen, zei je veel nare dingen over mij.' Nasruddin keek me aan en zei: 'Wie zegt dat ik sliep? Ik kan geen dingen zeggen als ik wakker ben, daarom deed ik alsof ik sliep.'

Het is het moeilijk om de mind opzij te zetten, zelfs als je slaapt, of wakker bent, of wanneer je emotioneel teveel betrokken bent. Het zal erin komen. Kijk dus eerst naar onbelaste situaties. Wanneer je het gevoel hebt dat je naar bepaalde dingen kunt kijken zonder dat de mind erin komt, probeer het dan met beladen relaties.

Geleidelijk aan raak je er bedreven in. Het is net als zwemmen: eerst voel je je angstig en eerst kun je niet geloven of je het wel zult overleven. En je bent al zo lang met de mind bezig dat je je niet kunt voorstellen dat je zonder de mind ook maar één moment kunt bestaan. Maar probeer het eens!

En hoe meer je de mind opzij zet, hoe meer licht er met je zal gebeuren, want als er geen dromen zijn, deuren openstaan, ramen openstaan en de hemel tot je reikt en de zon opkomt en tot in je hart raakt, bereikt het licht je. Je raakt meer en meer vervuld van waarheid naarmate je minder en minder vervuld bent van dromen.

En als het dromen stopt terwijl je wakker bent, dan zal dromen ook stoppen als je slaapt, omdat het alleen kan bestaan als een ononderbroken cirkel. Als die ergens wordt verbroken, verdwijnt het hele huis. Je haalt er één steen uit en het hele huis is al op weg om een ruïne te worden.

Als je overdag naar dingen kunt kijken zonder te dromen, dan zullen er 's nachts steeds minder dromen zijn, omdat je nacht niets anders is dan een weerspiegeling van de dag, een continuïteit van hetzelfde. Als de dag anders is, is de nacht ook anders. Als je wakker bent - en met 'wakker' wordt bedoeld dat je niet droomt, niet dat je met open ogen zit...

Jezus zegt steeds tegen zijn discipelen: 'Word wakker!' Sliepen ze voordat hij er was dan altijd, voortdurend? Want hij zegt elke dag: 'Word wakker! Boeddha onderwijst zijn discipelen elke dag: 'Word wakker!'

Waarom? Ze zaten met open ogen, net zo alert als jij, maar Boeddha en Jezus blijven zeggen: 'Word wakker!' Ze bedoelen: 'Droom niet, wees gewoon hier! Ga nergens anders heen!'

In de herinneringen, in het verleden, en je droomt; in de toekomst, in de verbeelding, en je droomt. Wees hier-nu - alleen dan is er geen droom.

In het heden is er geen droom. In het heden is er geen geest. In het heden ben JIJ er en is de waarheid er. En dan is er geen kloof tussen jou en de waarheid - - want beide zijn waar en er is geen grens. Jij smelt in de waarheid en de waarheid smelt in jou. Jij wordt BRAHMA, BRAHMA wordt jou. Dromen is een omheining om je heen creëren, heel onzichtbaar maar subtiel, krachtig.

Osho: Hsin Hsin Ming - The Book of Nothing #7